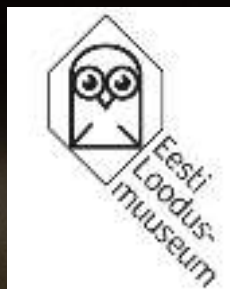

Tiigilendlase (*Myotis dasycneme*) elupaikade parandamine Eestis

*(Improving the Pond Bat (*Myotis dasycneme*) habitats in Estonia)*

« *EstBatLIFE* »

Lauri Klein, projektijuht

LIFE infopäev, 10. aprill 2019 Tallinnas

Sisukord

1. Põhiandmed
2. Tööplaan
3. Eeltööd (A)
4. Kaitsekorralduslikud tööd (C)
5. Teadlikkuse tõstmine (E)
6. Senised kogemused/õppetunnid

Põhiandmed

Nimi: Tiigilendlase (*Myotis dasycneme*)
elupaikade parandamine Eestis

Number: LIFE16 NAT/EE/000710

Akronüüm: EstBatLIFE

Eelarve: 972 395 €

Periood: Neli aastat (1. juuli 2017 kuni 30. juuni 2021)

Partnerid:

Eestimaa Looduse Fond (juhtpartner): 784 745 €, sellest omafinantseering: 313 898 €

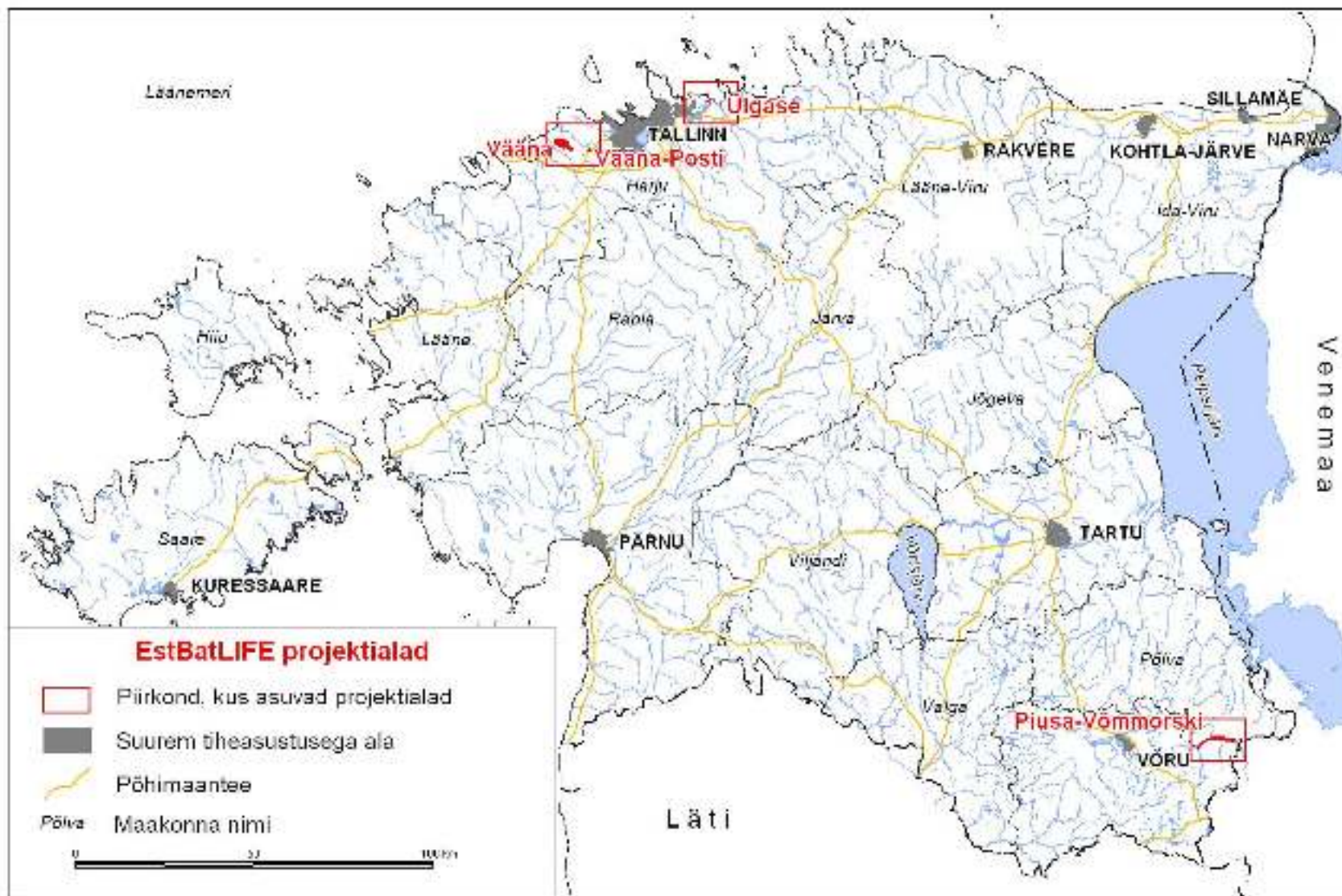
Eesti Loodusmuuseum: 187 650 €, sellest omafinantseering: 75 060 €

© Lauri Lutsar

LIFE infopäev, 10. aprill 2019 Tallinnas

Projekti **põhieesmärk** on tiigilendlase **talvitustingimuste parandamine** neljas rahvusvahelise tähtsusega talvituspaigas.

Tööplaan

TIMETABLE

Action		2017				2018				2019				2020				2021				2022			
Action number	Name of the action	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
A. Preparatory actions, elaboration of management plans and/or of action plans																									
A.1	Technical designs and building permits of project sites				■	■	■	■	■																
A.2	Evaluation of visitation flows				■	■	■	■	■	■															
A.3	Evaluation of initial state of target species in the project sites				■	■			■	■															
B. Purchase/lease of land and/or compensation payments for use rights																									
C. Conservation actions																									
C.1	Restriction of human access to the hibernacula							■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
C.2	Safeguarding the collapsing caves									■	■														
C.3	Cleaning and filling the cave systems and organising volunteer camps									■	■	■		■	■										
D. Monitoring of the impact of the project actions (obligatory)																									
D.1	Monitoring of the effects of project actions on target species and visitation flows									■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
D.2	Monitoring of the project's socio-economic impact and ecosystem functions			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
E. Public awareness and dissemination of results (obligatory)																									
E.1	Dissemination planning and execution			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
E.2	Elaboration of project information boards and information materials						■	■	■	■	■	■	■	■	■										
E.3	Public events and exhibitions							■	■	■	■	■	■	■	■	■									
E.4	Field training for tourist guides for bat-friendly tours												■	■											
F. Project management (obligatory)																									
F.1	Project management			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
F.2	After-LIFE plan and steering committee meetings				■				■			■				■	■	■							
F.3	External audit									■		■				■	■	■							

LIFE infopäev, 10. aprill 2019 Tallinnas

Eeltööd (A)

A1 - Võimalike lahenduste katsetamine

- 2017 trellide testimine Ülgasel – **järeldus: trellid ei ole nahkhiirte jaoks väga hea lahendus, pigem püüda võimalusel nende rajamisest hoiduda.**

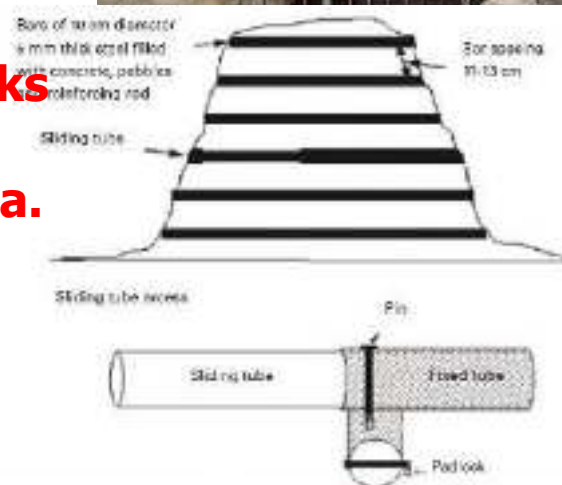
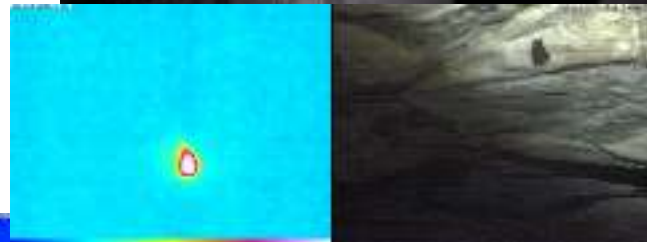

Figure 2. Sliding design used in Piusal. The tubes are filled with pebbles, steel and concrete, which provide good resistance to crushing.

- 2017-2018 looduskaamerasüsteemi testimine Ülgasel ja Piusal – **järeldus: kaamerasüsteem on sobiv ja registreerib nahkhiirte liikumist hästi, aga on väga erinev teistest looduskaamerateist, sest peab töötama pimedas ja ilma püsiva elektritoiteta ei ole kasutatav, sest vajab igapäevast akude vahetust. Seega – oluline on rajada projektialadele elektri püsiühenduse liitumispunktid.**

Eeltööd (A)

A1 - Ehitusprojektid ja kooskõlastused projektialadel

Ettevalmistatud ja riigiametitega (RMK, Keskkonnaamet, Muinsuskaitseamet, Keskkonnaministeerium, Keskkonnainspeksioon) läbi arutatud on igal projektialal kavandatavate tööde seletuskirjad, sh kavandatavate tööde eskiis-skeemid. Neid arutatakse praegu maaomanikega ja KOV-dega. Samal ajal on käimas hinnapakkumiste küsimine tarade rajamisega tegelevatelt ettevõtetelt.

EstBatLIFE projekti käigus planeeritavad kaitsekorralduslikud tegevused Vääna (Humala) projektialal

Seletuskiri

Koostanud Lauri Klein, EstBatLIFE projektijuh

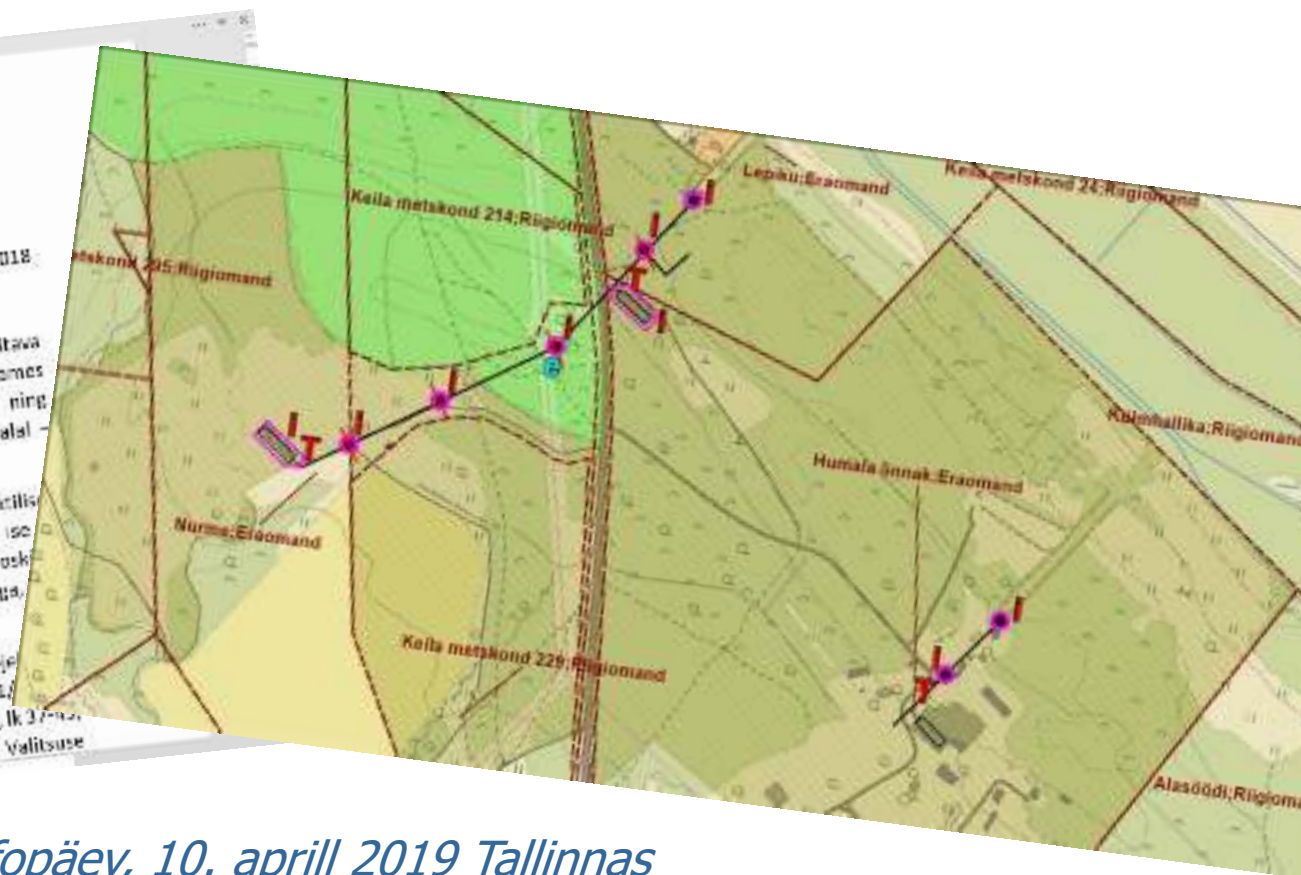
23. märts 2018

Sissejuhatus

2017. aasta suvest kuni 2021. aasta suveni viitava ja Eesti Looduse Fondi poolt juhitava LIFE projekti "Lõigendlaste elupaikade parandamine Eestis" (nn EstBatLIFE) raames tegeletakse lõigendlaste seire ja uuringute, talvitustingimuste parandamise ning rahkhiirese teadustööga. Talvitusolusid parandatakse neljal lõigendlaste talvitusalaal – Põhja-Eestis Väänas (Humalas), Vääna-Pesil ja Olgasel ning Lõuna-Eestis Piusas.

Projekti raames on igal projektialal (lõigendlaste talvitusalaal) kavats mitmed praktilisi kaitsekorralduslikud tegevused, mille ettevalmistus algab 2018. aastal ja tegevused ise kavats järgnevatel aastatel (2019 ja 2020). Selleks, et kõik tegevused oleks kooskõlastatud ametkondlike nõuetega ja kooskõlastatud maaomanike ning võimalike huvirühmadega, koostatud käesolev seletuskiri.

Käesolev seletuskiri käsitleb kaitsekorralduslike tegevusi Vääna (Humala) projektialal. Tegevused tulenevad Keskkonnaameti peadirektsion 15.03.2017 käskkirjaga nr 117, kinnitatud „Nahkhiirese (Vespertilionidae) kaitse tegevuskavas“ 2017-2021, pik 10, lk 37-40, tegevused 10.1, 10.5, 10.6, 10.7, 10.8 ja 10.12 (Keskkonnaamet, 2017), Vabariigi Valitsuse

LIFE infopäev, 10. aprill 2019 Tallinnas

Eeltööd (A)

- **A2 - Külastuskoormuse hindamine projektialadel (kõik neli ala)**
- **Inimeste külastuskoormuse hindamine projektialadel ühe aasta jooksul:**

2018 veebruar kuni 2019 veebruar

Loenduri näit Humalas 23. nov. 2018

Loenduri näit Ülgasel 18. nov. 2018

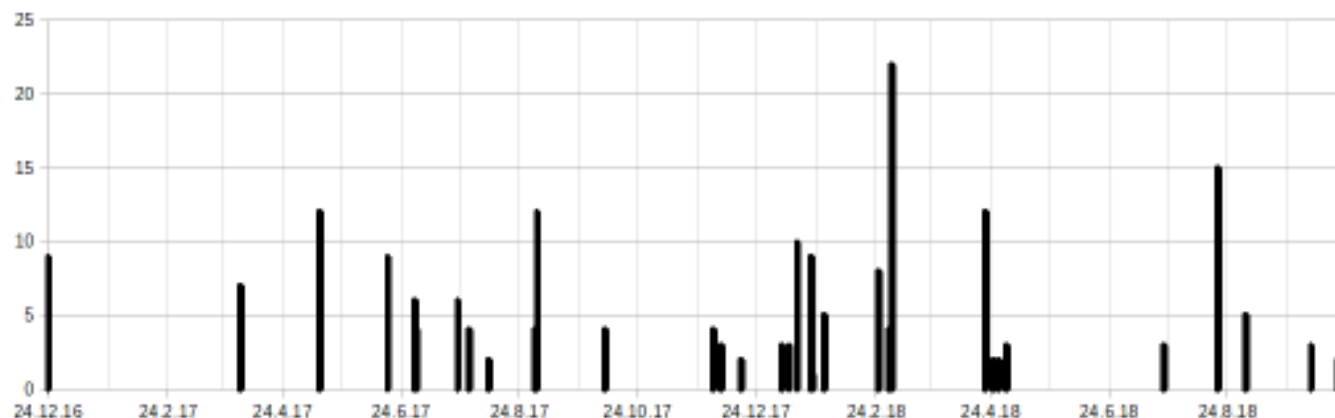

Loenduri näit Piusal 19. aprill 2018

Külastajaid õõpäevas Ülgase koopa tagaosas

24.12.2016 - 20.10.2018

LIFE infopäev, 10. aprill 2019 Tallinnas

Eeltööd (A)

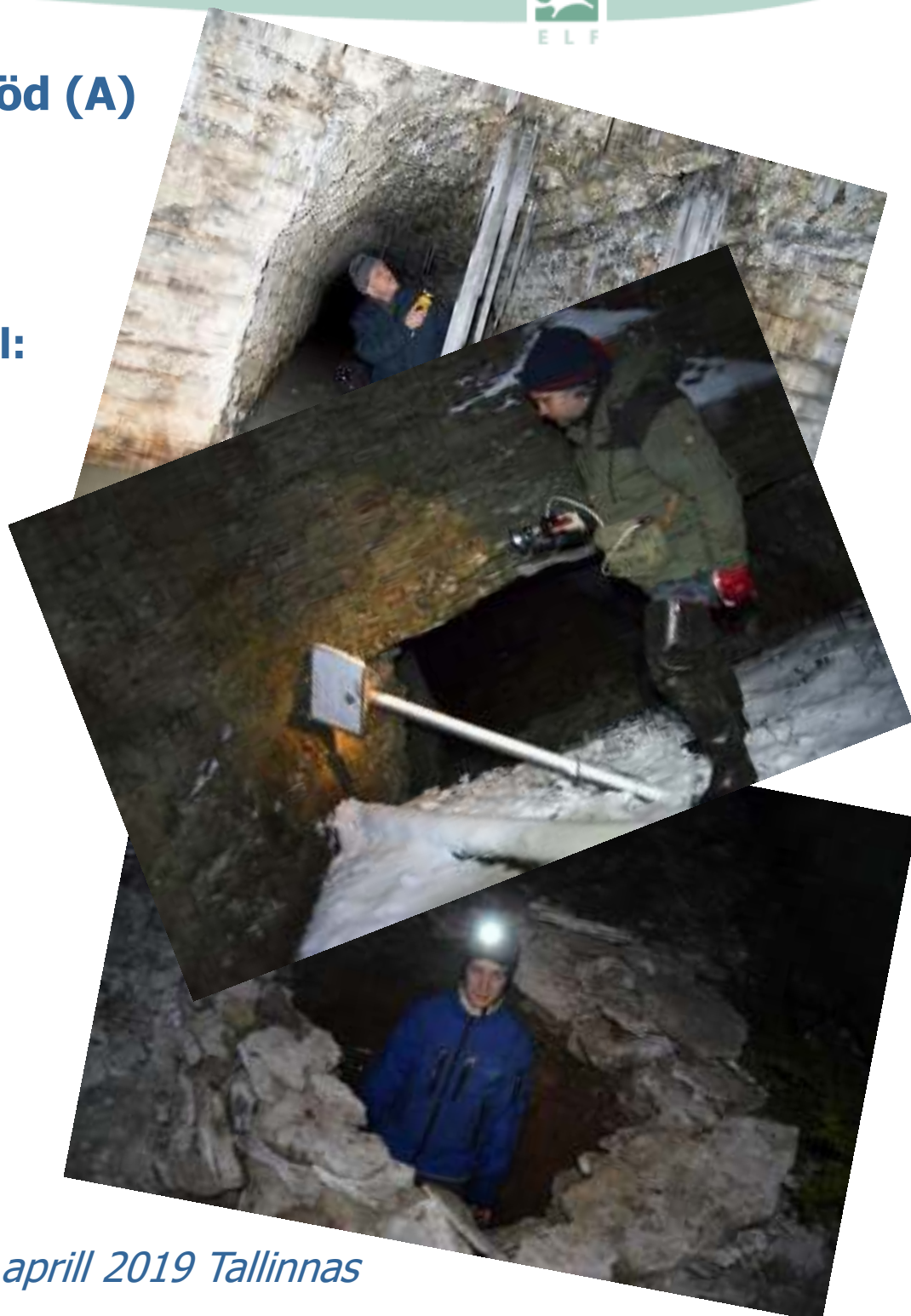
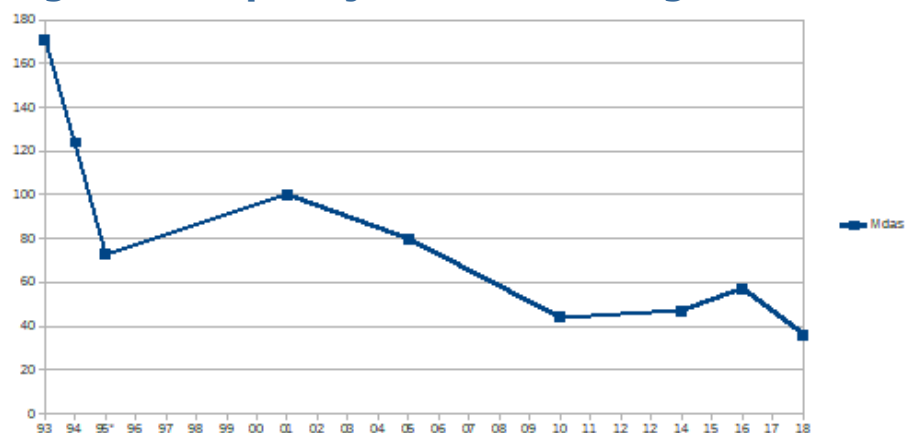
A3 - Tiigilendlase asurkondade seisundi selgitamine projektialadel (kõik neli ala)

Loendusi tehti projekti raames kahel talvel:
2017/2018 ja 2018/2019

Tiigilendlase arvukus projektialadel:

	2018	2019
Ülgase	36	43
Piusa	729	593
Humala	33	25
Vääna-Posti	96	78

Tiigilendlase pikaajaline arvukus Ülgasel:

Kaitsekorralduslikud tööd (C)

Kaitsekorralduslik tegevus	Vääna (Humala)	Vääna-Posti	Ülgase	Piusa
Elektriühendused	5 võimalikku liitumispunkti	1 võimalik liitumispunkt	4 võimalik liitumispunkt	1 (2) võimalikku liitumispunkti
Elektrooniline valvesüsteem	10 sissepääsu, ca 1000m kaablit	4 sissepääsu, ca 550m kaablit	6 sissepääsu, ca 1000m kaablit	9 sissepääsu, ca 1500m kaablit
Tarad	Ca 700m pikk, 2,5m kõrge	Ca 170m pikk, 2,5m kõrge	Ca 450m pikk, 2,5m kõrge	Ca 700m pikk, 2,5m kõrge
Trellid	3-30 ava	0-2 ava	2-8 ava	0-20 ava
Püstšahti täitmine	1	0	0	0
Turvatruubi paigaldus lae sisselangemise kaitseks	0	0	0	1 (2m x 6m)
Trepi paigaldus (võimalusel koos laudteega)	0	0	1 (2m x 50m) + (1m x 800m)	0
Koristustalgud	Kogu alal	Kogu alal	Kogu alal	0
Infotahvliid	1-4 võimalikku asukohta	1 võimalik asukoht	2 võimalikku asukohta	2 võimalikku asukohta
Teabesildid	10 sissepääsu	4 sissepääsu	6 sissepääsu	9 sissepääsu

LIFE infopäev, 10. aprill 2019 Tallinnas

Kaitsekorralduslikud tööd (C)

- C3 Projektialade puhastamine, käikude osaline sulgemine tuuletõkkeks ja talgute korraldamine (**2019/2020**)

**Projektialade puhastamine prahist –
esimesed talgud Vääna-Postil
18/10/2018 (prügi koristus, 5 tonnine
konteineritäis)...**

... ja (illegaalse kaevise sulgemine)

Teadlikkuse tõstmine ja kogemuste vahetamine (E)

- E1 Teabelevi planeerimine ja teabe levitamine

Osalemine EUROBATS aastakoosolekutel kokku 4 aastal, 2018 ja 2019 osaletud

- **EUROBATS Tallinnas 14-17/05/2018 koosolekud**
- **16/05/2018 vastuvõtt Loodusmuuseumis**
- **2019 osales projekti ekspert EUROBATS AC-I Makedoonias, Skopjes 1-3/04/2019**

EUROBATS Tallinnas 13/05/2018 ekskursioon Ülgasele ja Lahemaale

Koolitusreis Hollandisse – 4 in/5 päeva – tähtaeg 30/6/2018

Toimus 20-30/08/2018 – 6 in/6-10 päeva

Teadlikkuse tõstmine ja kogemuste vahetamine (E)

- E2 Infomaterjalide ja infotahvlite loomine
 - Infotahvlid projektialadel (4 tk, igal alal üks).

Esimesed draftid, viimistlemine ja tootmine-paigaldamine seisab ees

- Infomapp nahkhiirtest (1000 tk)

Teadlikkuse tõstmine ja kogemuste vahetamine (E)

- **E3 Avalikkusele suunatud ürituste ja näituste korraldamine**
 - Nahkhiireööd (24 tk) – **esimesed 4 nahkhiireööd 18/08/2018**
 - Nahkhiirte looduskaamera välja töötamine ja üles seadmine – **kaamera töötas sel talvel Piusal, aga avalikustatud veel pole, sest ei ole turvatud**
 - Nahkhiirte tutvustamine koostöös ETS-ga aastalooma kampaanias – **kokkulepe et tiigilendlane on (koos teiste nahkhiirtega) aasta loom 2020**
 - Interaktiivne näitus Eesti Loodusmuuseumis varakevadel 2020
- **E4 Nahkhiireteadlike loodusgiidide koolitamine**
 - Koolitusmaterjalide ja programmi koostamine – **tähtaeg 31/3/2020**
 - Koolitus (loeng+välikoolitus) 20in – **tähtaeg 31/5/2020**

Senised kogemused/õppetunnid

- Taotluses jälgi et kirjeldav osa ja eelarve oleksid kooskõlas, aga kui ei ole siis lähtu alati eelarvest.
- Tööde kavandamisel arvesta bürokraatiast tuleneva ajavajadusega, võimalusel ole ka siin plastiline ja ära ise ülereguleeri.
- Ole plastiline tegevuste vormis, lähtu eesmärgist – kui sihtliigile/kooslusele sobib paremini mõni muu tegevuse viis kui algselt kavandatud ja see mahub eelarvesse siis kasuta seda, aga enne räägi EASME'ga läbi.
- Püüa vandalismi ja varguseid ära hoida, vajadusel kindlusta olukordi.
- Suhtle kohalike elanike ja maaomanikega, võid leida häid partnereid ja mida varem saad selgeks meelsuse, seda ladusamalt projekt edeneb.
- Aruta läbi ja võimalusel lepi juba projekti varases faasis vajalike osapooltega kokku AfterLIFE plaan.
- Arvesta et nii projekti meeskonna kui ka juhtrühma koosseisus tuleb projekti jooksul muutusi ja sul on vajalik uusi inimesi kurssi viia.

Tänan!
Lauri.Klein@elfond.ee
Mob: 5179668

